

Asia: VN/15678/2026

Lausuntopyyntö koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistioluonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan koulutusjärjestelmälle, mikäli perusopetuksen loma-ajat muutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua koulujen loma-ajoista ja pitää erittäin myönteisenä sitä, että koulujen ja oppilaitosten loma-aikojen rytmitystä tarkastellaan kokonaisuutena. Kyse on rakenteellisesta uudistuksesta, jolla voi olla merkittäviä vaikutuksia oppimiseen, hyvinvointiin ja koulutusjärjestelmän toimivuuteen, ei vain yksittäisten lomaviikkojen siirtämisestä.

Nykyinen järjestelmä kuormittaa oppilaita, opiskelijoita ja opetushenkilöstöä monin tavoin erityisesti pitkän kevätlukukauden aikana. Liitemuistiossa todetaan, että oppilaiden hyvinvointi, koettu terveydentila ja jaksaminen heikkenevät erityisesti kevätlukukaudella maaliskuun lopusta toukokuun loppuun.

Kansainvälisessä tutkimuksessa on havaittu, että oppimista ja hyvinvointia tukee parhaiten lukuvuoden tasainen rytmitys ja riittävän säännölliset palautumisjaksot. OECD:n hyvinvointitarkasteluissa (2025) korostuu, että pitkät yhtäjaksoiset kuormitusjaksot lisäävät uupumusta ja heikentävät oppimista, kun taas hyvin rytmitetty tauot tukevat keskittymiskykyä, palautumista ja oppimistuloksia. Tuore tutkimus (Sharpe, Totter & Hale, 2025) opiskelijoiden tauotuksesta ja keskittymiskyvystä osoitti, että useammat lyhyet palautumistauot ylläpitivät oppimiskykyä ja tarkkaavaisuutta paremmin kuin pitkät yhtäjaksoiset työrupeamat.

Samalla kansainvälisessä tutkimuksessa on tunnistettu niin sanottu "summer learning loss" -ilmiö: hyvin pitkät kesälomat voivat heikentää oppimisen jatkuvuutta ja kasvattaa oppimiseroja erityisesti heikommassa asemassa olevien lasten kohdalla. Laajoissa tutkimuskatsauksissa (Eglitis, Miatke, Virgara, Machell, Olds, Richardson & Maher 2024) on havaittu, että pitkät kesälomat voivat

heikentää oppimistuloksia, lisätä ruutuaikaa, vähentää fyysistä aktiivisuutta ja kasata hyvinvointihaasteita erityisesti niille lapsille, joiden arki on muutenkin kuormittavaa. Sama havainto nostetaan esiin myös liitemuistiossa OECD:n arvioihin viitaten. Lisäksi tulee tarkastella, heikentääkö pitkä kesäloma ja erityisesti pitkäksi aikaa kotimaahan matkustaminen S2-oppilaiden suomen ja ruotsin kielen taitoa.

Teknologiateollisuus ry pitää perusteltuna mallia, jossa lukuvuotta rytmitetäisiin nykyistä tasaisemmin ja kevätlukukauden kuormitusta kevennettäisiin. Esitetty malli saa kuitenkin ristiriitaisen vastaanoton. Tästä tarkemmin lausunnon toimialavaikutukseen liittyvässä osiossa. Useissa Euroopan maissa lomaa rytmitetään Suomea tasaisemmin koko vuoden ajalle, ja myös Suomessa olisi perusteltua tarkastella avoimesti, millainen lukuvuoden rakenne tukee parhaiten oppimista, hyvinvointia ja oppimistulosten vahvistamista. Suomessa käytävä keskustelu oppimistulosten heikkenemisestä tekee perustelluksi arvioida avoimesti lukuvuoden rakennetta osana oppimisen edellytyksiä. Keskustelua olisi syytä käydä myös opetuspäivien määrästä, arvioinnin rytmityksestä ja siitä, miten kouluvuoden rakenne vastaa nyky-yhteiskunnan ja työelämän tarpeita.

Julkisuudessa on käyty keskustelua monista muista rakenteista, joita perusopetuksen loma-aikojen muokkaaminen muuttaisi. Osa tästä lienee ylimitoitettua. Muistiosta käy kuitenkin selville, ettei muutoksella olisi vaikutuksia esimerkiksi ylioppilaskirjoituksiin ja korkeakouluvalintoihin. Teknologiateollisuus ry pitää kuitenkin tärkeänä, että asiaa arvioidaan huolellisesti myös toisen asteen valintojen näkökulmasta oppilaiden etua ajatellen.

Teknologiateollisuus ry kiinnittää huomiota myös siihen, että perusopetuksen päättöarvioinnin ja yhteishaun aikataulujen siirtyminen saattaisi vaikuttaa ammatillisen koulutuksen valintaprosesseihin myös tekniikan aloilla. Vaikka suuri osa tekniikan alan opiskelijavalinnoista tehdään todistusvalinnan perusteella, osassa koulutuksia käytetään edelleen pääsy- tai soveltuvuuskokeita esimerkiksi turvallisuusvaatimusten, käytännön työskentelyvalmiuksien tai alan soveltuvuuden arvioimiseksi. Useimmat näistä tosin tehdään nytkin jo kevään aikana. Teknologia-alan näkökulmasta on tärkeää, että mahdolliset muutokset suunnitellaan siten, että opiskelijavalinnat, soveltuvuuskokeet ja opintojen aloitus muodostavat edelleen toimivan ja ennakoitavan kokonaisuuden sekä opiskelijoille että koulutuksen järjestäjille. On kuitenkin rohkaisevaa, että Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry on suhtautunut kesälomien siirtoon myönteisesti.

Sharpe, B. T., Trotter, M. G., & Hale, B. J. (2025). Sustaining Student Concentration The Effectiveness of Micro-Breaks in a Classroom Setting. *Frontiers in Psychology*, 16, Article 1589411. - References - Scientific Research Publishing

Children's Health, Wellbeing and Academic Outcomes over the Summer Holidays: A Scoping Review

Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan muille toimialoille / edustamallanne toimialalle, mikäli perusopetuksen loma-ajat toteutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Teknologiateollisuus on Suomen suurin vientiala. Ala tuottaa yli puolet Suomen viennistä ja työllistää suoraan ja välillisesti yli 700 000 ihmistä. Tästä syystä koulutuksen ja työelämän rytmien yhteensovittamisella on merkitystä paitsi perheiden arkeen myös Suomen kilpailukykyyn ja kansantalouteen.

Teknologiateollisuus ry on keskustellut asiasta hallintonsa osaamispoliittisissa ja työnantajapoliittisissa työryhmissä. Yritysten näkemykset olivat poikkeuksellisen yhteneviä: Valtaosan mielestä nykyinen suomalainen kesäpainotteinen lomajärjestelmä ei parhaalla mahdollisella tavalla tue kansainvälisessä toimintaympäristössä toimivaa vientiteollisuutta.

Nykyinen lomarytmi aiheuttaa käytännössä pitkän ajanjakson, jolloin asiakastyö, projektien eteneminen, tarjouskilpailut ja uusien hankkeiden käynnistäminen vaikeutuvat merkittävästi. Tämä korostuu erityisesti kesä–heinäkuussa, jolloin suuri osa Euroopasta työskentelee edelleen normaalisti. Teknologiayritykset nostivat keskusteluissa esiin erityisesti sen, että kansainvälisessä liiketoiminnassa tarjoukset, projektitoimitukset ja sopimusneuvottelut pyritään usein saamaan valmiiksi ennen juhannusta. Juuri silloin suomalaisessa järjestelmässä suuri osa henkilöstöstä on käytännössä sidottu koululaisten lomarytmiin.

Suomalainen kesäpainotteinen lomajärjestelmä poikkeaa monien eurooppalaisten vientimaiden toimintarytmistä. Käytännössä tämä synnyttää tilanteen, jossa merkittävä osa suomalaisesta vientivetoisesta työelämästä hiljenee muuta Eurooppaa pidemmäksi ajaksi. Yritysten näkökulmasta tämä heikentää asiakaskontakteja, projektien jatkuvuutta ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien syntymistä.

Yritykset korostivat myös, että vaikka vuosilomalainsäädäntö mahdollistaisi lomien sijoittamisen esimerkiksi syyskuulle, käytännössä työnantajat eivät voi toimia irrallaan lasten ja perheiden arjesta. Hyvä työnantajapolitiikka edellyttää, että lomia voidaan pitää myös silloin, kun perheillä on mahdollisuus olla yhdessä.

Erityisesti Teknologiateollisuus ry nostaa esille ehdotetun mallin kevätkauden pirstaleisuuden toimialan näkökulmasta. Nykyinen, kuntatasolla sovittu hiihtolomien porrastus viikoille 8–10 aiheuttaa haasteita erityisesti yrityksissä, joilla on toimintaa eri puolilla Suomea. Eri aikaan toteutuvat lomat vaikeuttavat työn organisointia, projektien aikataulutusta ja henkilöstön yhteensovittamista. Kirkolliset pyhät ja muut arkivapaat aiheuttavat tuotantorytmissä suurempiakin kuin yhden päivän taukoja. Tästä syystä ehdotettu kevätloman erottaminen pääsiäisen seudusta ei saa juurikaan kannatusta teknologiayritysten näkökulmasta. Tämä on syytä huomioida myös kevätlomasta säädetäessä.

Teknologiateollisuus ry pitää perusteltuna keskustella myös siitä, missä määrin loma-aikoja tulisi ohjata valtakunnallisesti ja missä määrin paikallinen päätösvalta on tarkoituksenmukaista.

Mitä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia koulujen kesälomien siirtämisellä voisi näkemyksenne mukaan olla?

Teknologiateollisuus ry katsoo, että koulujen loma-aikojen rytmityksellä on laajoja vaikutuksia koko yhteiskunnan toimintaan. Koulujen rytmi ohjaa käytännössä merkittävää osaa suomalaisen yhteiskunnan vuosirytmistä: työelämää, palveluita, harrastuksia, perheiden arkea ja julkisia palveluja. Tämän vuoksi on perusteltua arvioida avoimesti, vastaako nykyinen järjestelmä parhaalla mahdollisella tavalla nyky-yhteiskunnan tarpeita.

Teknologiateollisuus ry pitää merkittävänä sitä, että nykyinen suomalainen lomajärjestelmä painottuu poikkeuksellisen vahvasti kesään verrattuna moniin muihin Euroopan maihin. Tämä heijastuu sekä työelämän toimintaan että oppimisen rytmiin.

Kansainvälisessä tutkimuksessa on havaittu, että hyvin pitkät kesälomat voivat heikentää oppimisen jatkuvuutta ja kasvattaa oppimiseroja erityisesti heikommassa asemassa olevien lasten kohdalla. Samalla tutkimus tukee sitä, että hyvin rytmitetyt palautumisjaksot lukuvuoden aikana tukevat paremmin hyvinvointia ja jaksamista kuin yksittäinen hyvin pitkä kesäloma.

Teknologiateollisuus ry katsoo myös, että uudistus voisi tukea nykyistä paremmin työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista. Teknologia-alan yritykset toimivat kansainvälisissä arvoketjuissa, joissa kesäkuu on monin paikoin edelleen normaalia työaikaa. Nykyinen järjestelmä aiheuttaa pitkän ajanjakson, jolloin suomalainen työelämä hiljenee muuta Eurooppaa voimakkaammin. Toisaalta taas eteläisempi Eurooppa lomailee vielä, kun Suomessa palataan kesälomilta, mikä myös pidentää jaksoa, jolloin kansainvälistä kauppaa ja vientiä on vaikeampaa edistää. Tämä voi heikentää asiakasyhteyksiä, projektien etenemistä ja uuden liiketoiminnan syntymistä.

Lisäksi Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että keskustelussa arvioidaan myös alueellisesti hajautettujen lomien vaikutuksia työn organisointiin, palvelujärjestelmiin ja perheiden arkeen. Erityisesti hiihtolomien suuri alueellinen hajonta aiheuttaa haasteita yrityksille, joilla on toimintaa eri puolilla Suomea.

Yhteiskunnallisesti merkittävä kysymys on myös se, millainen lukuvuoden rakenne tukee tulevaisuudessa parhaiten oppimistulosten vahvistamista. Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että valmistelussa arvioidaan avoimesti myös opetuspäivien määrää, lukuvuoden rytmitystä, arvioinnin sijoittumista sekä oppimisen kuormittavuutta.

Kyse ei ole vain lomaviikkojen sijoittelusta, vaan siitä, miten suomalainen yhteiskunta rytmittää työn, oppimisen ja palautumisen tulevaisuudessa.

Mikä on kantanne esitettyyn loma-aikamalliin?

Teknologiateollisuus ry suhtautuu loma-aikamallin käsittelyyn lähtökohtaisesti myönteisesti ja pitää tärkeänä, että asiaa valmistellaan edelleen laajassa yhteistyössä.

Pidämme myönteisenä erityisesti: kesäloman siirtämistä nykyistä myöhemmäksi kesäkuussa, mikä helpottaisi globaalissa toimintaympäristössä toimivien yritysten lomajärjestelyjä, lukuvuoden myöhempää aloitusta elokuussa, mikä paitsi mahdollistaisi perheiden yhteistä loma-aikaa, keventäisi myös ensimmäistä koulutyöjaksoa ennen syyslomaa, sekä kevätlukukauden uudenlaista jaksottamista, kuitenkin huomioiden, ettei keväästä saa tulla liian pirstaleinen, vaan se pitää rakentaa kokonaisuutena kalenterivuoden kirkolliset vapaapäivät huomioiden.

Pidämme tärkeänä, että kevätloman sijoittelussa huomioidaan joustavasti pääsiäisen ajankohta silloin, kun ne sijoittuvat lähelle toisiaan.

Valmistelussa tulee Teknologiateollisuus ry:n näkökulmasta huomioida samanaikaisesti:

lasten ja nuorten hyvinvointi, oppimisen ja palautumisen rytmi, perheiden arki, sekä kansainvälisessä toimintaympäristössä toimivan työelämän tarpeet.

Teknologiateollisuus ry pitää tärkeänä, että uudistusta tarkastellaan kokonaisuutena eikä yksittäisinä lomaviikkoina.

Miten suhtaudutte malliin, jossa koulutyö päättyisi kesäkuussa viikolla 24 viimeisenä arkipäivänä, helatorstain yhteyteen lisättäisiin yksi vapaapäivä ja koulutyö alkaisi elokuussa aikaisintaan viikolla 35 ensimmäisenä arkipäivänä, eli huhtikuun loppuun ei otettaisi viikon mittaista lomaa?

Teknologiateollisuus ry pitää tätä mallia lähtökohtaisesti nykytilaa parempana kesäloman myöhemmän ajoittumisen näkökulmasta. Kuitenkin jäykässä loma-aikojen säätämisessä ilman liikkuvien kirkollisten pyhien huomioimista on vaarana kevätlukukauden rytmin pirstaloituminen.

On hyvä huomata, että nykyisessä mallissa helatorstain yhteydessä oleva perjantai korvataan monena vuonna paikallisesti lauantaiyöpäivällä. Näihin ratkaisuihin suhtaudumme varauksella, sillä perheiden näkökulmasta lauantaiyöpäivä kuormittaa usein sekä sitä edeltävää että seuraavaa viikkoa. Tästä näkökulmasta valtakunnallinen ratkaisu olisi selkeämpi. Toisaalta yritysten näkökulmasta yksittäiset lomapäivät keskellä viikkoa haastavat työntekoa useampana päivänä, kuten ylempänä on esitetty.

Seuraavan kymmenen vuoden aikana pääsiäinen sijoittuisi useimmiten viikoille 12–15, ehdotettu kevätloma viikoille 17–18 ja helatorstai viikoille 18–22, kun koulutyö päättyisi viikolla 24. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että kevätlukukaudelle syntyisi monina vuosina useita lähekkäisiä katkoksia: ensin pääsiäinen, sen jälkeen kevätloma, tämän jälkeen vielä helatorstai ja pian tämän jälkeen lukuvuoden päättymisen. Erityisesti vuosina, jolloin pääsiäinen sijoittuu lähelle ehdotettua

kevätlomaa, kevätlukukauden rytmistä voisi muodostua oppimisen jatkuvuuden kannalta varsin sirpaleinen.

Teknologiateollisuus ry:n näkökulmasta olisi tärkeää, että kevätloman sijoittelua voitaisiin tarkastella joustavammin esimerkiksi pääsiäisen yhteydessä erityisesti silloin, kun pääsiäinen sijoittuu myöhään kalenterivuoteen. Tämä voisi tehdä lukuvuoden rytmistä ennakoitavamman ja pedagogisesti selkeämmän sekä tukea paremmin palautumista, oppimisen jatkuvuutta ja perheiden arjen suunnittelua. Samalla se helpottaisi myös työelämän ja lomajärjestelyjen ennakointia.

Katsomme kuitenkin, että kevätlukukauden pitkä yhtäjaksoinen kuormitusjakso on nykyjärjestelmän keskeisiä ongelmia. Tästä syystä pidämme perusteltuna tarkastella kouluvuotta uudeltaisesta näkökulmasta. Liitemuistiossa todetaan, että pitkä jakso talviloman ja kesäloman välillä kuormittaa oppilaita ja että uusi kevätloma tukisi palautumista. Kansainvälinen tutkimus tukee näkemystä siitä, että oppimista ja hyvinvointia tukee paremmin useampi palauttava tauko lukuvuoden aikana kuin yksi hyvin pitkä kesäloma.

Muut mahdolliset huomiot muistiosta.

Teknologiateollisuus ry pitää erittäin tärkeänä, että keskustelu koulujen loma-aikojen muuttamisesta perustuu tutkimustietoon ja kokonaisvaltaiseen vaikutusarviointiin.

Pidämme tärkeänä myös sitä, että keskustelussa ei tarkastella vain nykyisten käytäntöjen säilyttämistä tai yksittäisten lomien siirtämistä, vaan arvioidaan avoimesti, millainen lukuvuoden rytmi tukee parhaiten oppimista, millainen määrä opetuspäiviä tukee oppimistulosten vahvistumista, sekä miten koulutusjärjestelmä vastaa nyky-yhteiskunnan ja kansainvälisen työelämän rytmiin.

Teknologiateollisuus ry pitää myönteisenä sitä, että muistiossa tarkastellaan myös kansainvälisiä käytäntöjä ja koulutusjärjestelmän toimivuutta osana laajempaa yhteiskunnallista kokonaisuutta.

Pöntynen Leena

Teknologiateollisuus ry - Johtaja, Osaamispolitiikka / Uudet teknologiat ja osaaminen